

Mookerplas

Middelaar

Bedevaartplaats

Huize Middelaar

Romeinse brug

€ 1,50

Plasmolen - Mook

Gemeente Mook en Middelaar

Wandelen met verhalen

“Een stukje met de Maas mee...”

Wandel een stukje met de Maas mee...

Maak kennis met de toeristische parel Plasmolen! Wandel mee door de kop van Limburg en combineer gezonde inspanning met leerzame ontspanning.

Wandeling 2: Een stukje met de Maas mee.

Korte wandelaanduiding: Een prachtige wandeling tussen de 2,5 en 3,5 uur (naar keuze in te korten). Deze wandeling neemt ons mee langs de Mookerplas, via Huize Middelaar langs de

rustgevende Maasuitwaarden naar Cuijk met haar indrukwekkend Romeins verleden.

Wandeltips:

We lopen door het Maasdal over vlak terrein. Voor een groot deel gaat de route over rustige asfaltweggetjes, deels over onverhard karrenspoor. Goede wandelschoenen zijn aan te bevelen, maar zonder kan ook. Onderweg komen we enkele horecagelegenheden tegen maar deze zijn niet altijd geopend.

iets te drinken meenemen is dus misschien een goed idee.

Vertrekpunten:

Deze wandelroute is beschreven vanaf de RGV-parkeerplaats (zie routekaartje P1) bij de recreatieplas 'de Mookerplas' aan de Pastoorsdijk ten zuiden van Plasmolen. U kunt ook starten vanaf de parkeerplaats aan de Witteweg (zie routekaartje P2) in het centrum van Plasmolen. U begint dan uw routebeschrijving bij etappe 8.

Routebeschrijving:

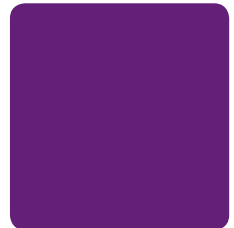
Etappe 1: Op weg naar het Maasdorp Middelaar.

Van de parkeerplaats P1 lopen we, ongeveer 50 m., naar het water van de Mookerplas. Hier aangekomen gaan we linksom het oeverpad op (hier aansluiting met de route vanaf vertrekpunt P2). We blijven dit pad, wat hier geasfalteerd is, volgen met de bocht mee om de plas en lopen door tot een pleintje met trottoirtegels. Hier rechtdoor, weer een hek door en verder over het onverharde oeverpad tussen de bomen door. We blijven op dit pad langs het water. Rechts over het water hebben we vervolgens mooie,

bijna Italiaanse uitzichten over de stuwwal (uit de Saale-ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden). Het pad gaat even links en dan rechts en daarna gaan we de eerste gelegenheid links.

(Als u nu al dorst heeft: Er is, een klein stukje rechtdoor, een leuk terras 'De Loopplank' aan de jachthaven. U loopt vervolgens weer terug en pikt hier de route weer op.)

Welkom in...

Middelaar

Zo'n 50m. verder komen we uit op de Heikantseweg die we schuin kruisen en gaan de Bouwsteeg in. Aan het eind van deze weg komen we in Middelaar. Op de T-kruising even links en we houden halt voor de kerk.

Verhaal 1: De rijke historie van Middelaar.

De eerste vernoeming van Middelaar en de eerste kerk van Middelaar zijn uit 1350, maar vermoed wordt dat Middelaar al veel langer bestaat, misschien al wel in de Romeinse tijd. Middelaar dankt haar naam waarschijnlijk aan de samenvoeging 'midden in het laar (=woud)'. Waarschijnlijk lag de nederzetting op een open plek in het bos.

Middelaar is, met de Lambertuskerk, al eeuwenlang bedevaartplaats. De oorspronkelijk houten kapel, die hier al in de 12^e eeuw gestaan zou hebben, was gewijd aan de Heilige Brigida. Brigida is de patroonheilige van de ooglijders en zij wordt dan ook altijd afgebeeld met een opengeslagen boek in haar hand en.... met een rund aan haar voeten. Middelaar heeft zich als enige van de Noord-Limburgse gemeenten als bedevaartplaats kunnen ontwikkelen. Na de 80-jarige oorlog werd Noord-Limburg (met uitzondering van Middelaar; dat behoorde in die tijd tot het katholieke Oostenrijkse Opper-Gelder) verpacht aan het protestantse Pruisen. In de 17^e en 18^e eeuw

stroomden dan ook vele katholieken ter bedevaart naar deze Roomse enclave in protestants gebied. In 1856 verklaarde Paus Pius IX 1 februari tot officiële feestdag van de Heilige Brigida in Middelaar. In 1857 werd het genootschap St. Brigida opgericht om 'ziekten onder het hoornvee te weren op voorspraak van Brigida'. De kerk bezit nog een Brigidareliëk (een botdeeltje uit haar rechterarm) wat tot na de tweede helft van de 20^e eeuw werd vereerd. Behalve een speciale misviering, wordt de feestdag van St. Brigida niet meer als bedevaart gevierd in Middelaar.

Aan het einde van de tweede Wereldoorlog heeft Middelaar vijf maanden lang midden in de frontlinie gelegen en werd praktisch helemaal verwoest, zo ook de kerk en de pastorie. De huidige kerk is van na de oorlog en alleen de fundamenten zijn nog authentiek. Middelaar werd voor de eerste keer bevrijd tijdens de Aktie Market Garden op 17 sept. 1944, maar de Duitsers kwamen terug vanuit het Reichswald en de stuwwal. Pas in februari 1945 (na ontzettend veel leed voor de inwoners) werd Middelaar definitief bevrijd, inmiddels vrijwel volledig verwoest. Tijdens de oorlog hebben de Duitse troepen de twee originele klokken (uit 1465 en 1533) uit de toren gehaald waarna ze waarschijnlijk door Krupp zijn omgesmolten. Nu is Middelaar een rustig dorp, gelegen op een oude zandrug, opgeworpen door de Maas, midden in lager gelegen uiterwaarden.

Toch was Middelaar niet altijd zo rustig en klein. Rond het jaar 1500 was Middelaar groter en machtiger dan Mook. In die tijd was het aangrenzende dorp Mook onderdeel van hertogdom Kleve terwijl Middelaar behoorde bij het hertogdom Gelre. Gelre bestond uit 4 kwartieren waarvan Roermond er één was. Middelaar was een van de 9 ambten in het kwartier Roermond, met een drost en schout en schepenen en met een gevangenis, oftewel een echt bestuurlijk centrum. Kijk om je heen: nu niet echt meer.

(Als u inmiddels dorst heeft gekregen is er, een klein stukje (150m.) naar rechts, terug het dorp Middelaar in, café Kiste Trui met een bescheiden terras. Als u daarna weer terug wandelt, kunt u hier de route weer oppikken).

Huize Middelaar

Etappe 2: Op weg naar Huize Middelaar.

We lopen verder. Met uw rug naar de kerk, gaan we recht voor ons de Huissestraat in waar we, na 100m. een dijkhelling op lopen. Boven op de dijk blijven we nog even staan.

Verhaal 2: De belegering van het Gennepershuis.

Voor u ziet u, in de verte aan het einde van de weg, een grote boerderij. Op die plaats

stond aan het einde van de 80-jarige oorlog Huize Middelaar, een klein tolkasteel aan de Maas. In 1641 viel dit kasteel in handen van de Staatse troepen onder leiding van Frederik Hendrik, zoon van Willem van Oranje. Frederik Hendrik, bijgenaamd 'de Stedendwinger' voerde de Staatse troepen aan tegen de Spanjaarden en zou hen uiteindelijk de noordelijke Nederlanden uitjagen met de vrede van Munster in 1648. Daarmee eindigde 80 jaar oorlog. In 1641 lagen

in deze weilanden 8000 man Staatse troepen: een zee van tenten. Via een scheepjesbrug over de Maas naar Brabant was het een komen en gaan van troepen, voetvolk, handelaren, goederen, dieren en iedereen die wat mee kon pikken bij zo'n grote mensenconcentratie. Na maanden van belegering van het Gennepershuis, zo'n 3 km. zuidelijker, gaf de Spaanse bezetter zich over en kreeg een vrijgeleide naar het zuiden. Zo nam Frederik Hendrik ook het Gennepershuis in handen. Uit dank kreeg hij, na de Vrede van Munster, Kasteel Middelaar in eigendom. 'Ons' kasteel is dus nog in bezit geweest van de familie van Oranje-Nassau. Maar koningin Beatrix is hier nog steeds niet op bezoek geweest.

Etappe 3: 'Kasteel Huyse Middelaer' van dichterbij.

We wandelen het weggetje af richting de boerderij. Schuin links voor ons, aan de overkant van de Maas zien we de torenspits en de contouren van het Klooster St. Agatha. Dit klooster is het oudste van Nederland en is nog steeds bewoond door de Kruisheren. Er bestaat tegenwoordig ook de mogelijkheid tot bezinningsweekends en retraites. Rond 1600 was het klooster regelmatig doelwit van 'bezoek' van de kasteelheren van Huize Middelaar, die stenen voor verbouwing/verbetering van het kasteel gingen 'ophalen'. Even verder, in de bocht naar rechts voor de boerderij, staan we nog even stil.

Verhaal 3: Kasteel Middelaar, onderdeel van de Europese geschiedenis.

De boerderij is gebouwd op de fundamenteën van het oude kasteel. Huize Middelaar werd gebouwd, rond 1375, door Arnoud van Heumen, ridder in Gelre, als beloning voor bewezen (gevechts)diensten. Het is gebouwd als tolkasteel aan de Maas, zoals er zo vele waren in die tijd. Het was een relatief klein kasteel waarvan de contouren van de slotgracht, links en rechts rond de boerderij, nog goed zichtbaar zijn. Niet groot of machtig, maar toch onderdeel van de grote Europese geschiedenis. Er gaat een verhaal dat aan het einde van de 15^e eeuw een van haar bewoners verliefd werd op een Spaanse prinses. Alleen onder de voorwaarde 'vecht nooit tegen de Spaanse troon' mochten ze huwen. Enkele jaren later trouwde Johanna van Castilië (Johanna de Waan-zinnige), de dochter van het Spaanse koningspaar Isabella en Ferdinand, met Filips de Schone van Bourgondië. Toen Filips stierf viel al het Nederlandse gebied van Bourgondië (en daarmee ook Brabant) door zijn huwelijk met Johanna direct onder Spaans gezag. Daarmee zat de Spaanse troon ineens aan de overkant van de Maas en recht tegenover het Kasteel Middelaar. Vervolgens viel Bourgondië het hertogdom Gelre aan en moest iedereen, in dienst van de hertog van Gelre, vechten tegen Spanje. Onze hoofdpersoon had bij zijn huwelijk gezworen dit nooit te doen en vluchtte naar Brabant.

Maar daar werd hij alsnog gevangen genomen door Gelrese troepen en gevangen gezet. Enkele jaren later werd Gelre bezet door de Spanjaarden en werd hij weer bevrijd. Maar ja... een verhaal is ook maar een verhaal.

Een bastaardlid van de familie Schenck van Nijdeggen, welke generaties lang ambtmannen en drost van Middelaar en bewoners van Huize Middelaar waren geweest, was minder eerzaam. Maarten Schenck van Nijdeggen was een vrijbouter en opportunist. Hij vocht tegen iedereen en was goede maatjes met iedereen, maar vocht vooral vóór zichzelf, tot hij het vermetele plan kreeg om, in naam van Willem van Oranje, Nijmegen te veroveren. Met zo'n 200 manschappen zakte hij de Waal af tot voor de Anthonispoort.

Deze wist hij in te nemen, maar hij werd door Spaansgezinde Nijmegenaren weer naar buiten gedreven. En daar was de Waal en het zwemt slecht met een harnas aan. Hij verdronk, werd onthoofd en ook nog gevierendeeld. Zijn hoofd eindigde op een spies op de stadswal. Enkele jaren later veroverde Willem van Oranje Nijmegen en kreeg Maarten alsnog een begrafenis in de Stevenskerk in Nijmegen (de prachtige stadskerk van Nijmegen: een bezoek waard).

Etappe 4: Over de zandweg langs de Maas.

We volgen het zandpad, met een bocht even links en dan rechts, langs de vroegere slotgracht van het kasteel, die nog goed zichtbaar is in het weiland.

Vervolgens lopen we dicht langs de Maasoever, waar we voorbijvarende aken schijnbaar door het groene weiland zien bewegen.

De Maas speelde hier in 1940 een markante rol bij de Duitse inval in Nederland. De Maasbruggen waren voor de Duitsers belangrijk voor een snelle verovering van Nederland. Zij wisten dat deze bruggen bewaakt werden door Nederlandse troepen en opgeblazen zouden worden bij gevaar. De Duitsers verzonnen een list om met name de oude spoorbrug bij Gennep te veroveren. Duitse soldaten, verkleed in Nederlandse uniformen, naderden de brug met, naar het zich liet aanzien, een aantal gearresteerde Duitse soldaten voor zich uit. Dit geheel Duitse gezelschap mocht, in de verwarring die ontstond, ongedeed de brug passeren en overviel, aan de overkant aangekomen, de Nederlandse verdedigers van de brug. Zo kregen de Duitsers de belangrijke spoorbrug ongeschonden in handen en konden ze razendsnel doorstoten naar Brabant en (per trein) grootmaterieel aanvoeren voor de aanleg van een vliegveld. Dit is later het vliegveld Volkel geworden, wat nu nog steeds bestaat. De andere Maasbruggen zijn op tijd opgeblazen maar deze belangrijke Gennepse spoorbrug niet.

We volgen dit zandpad. Boven u ziet u wellicht de buizerds zweven, grote roofvogels die veelvuldig in dit gebied voorkomen. Vlak boven de weilanden kunt u Kievieten zien buitelen en

scheren. We lopen door tot de eerste weg rechts. Hier staan we weer even stil.

Verhaal 4: De Slag op de Mookerhei.

Rechts voor u ziet u hoog op de stuwwal een open gebied. Dit is een uitloper van de Mookerhei die op die plaats op de stuwwal ligt. Op deze heide vond in 1574, kort na het begin van de 80-jarige oorlog (1568), de Slag op de Mookerhei plaats. Eigenlijk was het niet precies daar, maar in het moerasachtige gebied, de Riethorst, onder aan de heide in het Maasdal. Het leger van Willem van Oranje, onder aanvoering van zijn broers Lodewijk en Hendrik, trok op van Nassau naar Nederland om te gaan helpen bij de strijd tegen de Spanjaarden. Spaanse troepen trokken op de andere Maasoever gelijk op met het Oranjeleger. Bij Grave konden zij de Maas oversteken en vielen bij Mook de Staatse troepen aan. Moet je voorstellen, zo'n 6.000 man Spaanse troepen tegen 8.000 man Staatsen. De Oranjes werden blijkbaar verrast en vernietigend verslagen. Ook de Oranjebroers zijn bij deze slag omgekomen. Bij de slag is de oorlogskist (met soldij en oorlogsbuit) van de Staatsen verloren gegaan en sindsdien nooit meer teruggevonden. Alhoewel, er gaat een verhaal dat een zekere Trui uit Middelaar haar hele leven naar de schat heeft gezocht en overal heeft gegraven. Er is sprake van dat zij de kist heeft gevonden.

Wandelen in...

Plasmolen-Mook

Toen zij/hij de deksel van kist zag riep ze/hij: 'Ik heb ze in de hand'. Maar de duivel sprak: 'en ik heb ze bij de tand' en trok de kist weer dieper terug in het moeras. Trui heeft daarna haar hele leven nog gezocht en gegraven. Vandaar haar bijnaam waaronder ze de geschiedenis ingegaan is: Kiste Trui. Ze staat nu levensgroot voor het gemeentehuis in Mook en ook het café van Middelaar is naar haar vernoemd.

Etappe 5: Op weg naar de Romeinen.

Als u de route wilt inkorten gaat u hier rechts het zandpad in, direct terug naar Plasmolen (overal rechtdoor, dijkje over, bij T-splitsing rechts tot het kruispunt, daar linksaf, brug over en na 500m. terug bij het parkeerterrein P2 in Plasmolen, zie verder etappe 8, zo'n

40 min.) Als u mee verder loopt gaan we hier rechtdoor het zandpad af tot aan een asfaltweggetje wat hier een bocht maakt.

Let op: we gaan op dit punt even naar links naar de oude veerstoep.

Verhaal 5: De Romeinse brug.

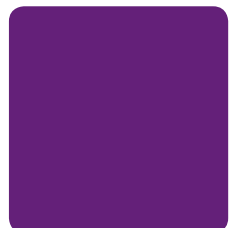
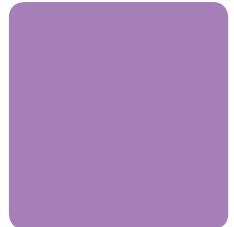
Zo'n 200m. stroomafwaarts lag bijna 2000 jaar geleden een machtige Romeinse brug (van 325 na Chr. tot in de 5^e eeuw). Cuijk was in die tijd een belangrijke Romeinse garnizoensplaats. De brug lag op de Romeinse heerbaan van Tongeren naar Nijmegen. Hij werd vooral gebruikt door Romeinse troepen op weg naar Nijmegen, maar ook door handelslieden die hun waar verkochten aan het Romeinse garnizoen.

Mogelijk waren hieronder zelfs al de eerste bewoners van Middelaar. Het was een meer dan 300m. lange houten brug, die bestond uit een aantal stevige stenen pijlers met daar overheen een houten brugdek en zo de Maas en de drassige oostoever overspande. De pijlers van de brug stonden op eikenhouten heipalen die, met een ijzeren, puntige bekleding in de Maasbodem waren gedreven. De Maasbodem was verstevigd met grote stenen. Deze fundamenten hebben de tijd overleefd. Resten zijn gevonden, gedeeltelijk opgegraven en tentoongesteld in het prachtige Romeins museum van Cuijk. Als u naar de overkant kijkt ziet u, naast de twee spitse neogotische torens van de kerk uit 1912, een lagere, plompe kerktoren waar nu dit museum gehuisvest is. Daar worden, naast talloze andere vondsten, ook de opgegraven originele ijzeren bekleding van de brugpijlers tentoongesteld.

Etappe 6: Door de uiterwaarden terug.

We lopen terug naar het kruispunt. Hier gaan we rechtdoor en verlaten de Maasoever. We lopen over het asfaltweggetje en zien rechts de eerste aanzetten

tot het terugbrengen van het zo markante Maasheggenlandschap. De perceelgrenzen worden hierbij afgezet door veelal doornige stuiken waarvan de lange takken kunstig in elkaar worden gevlochten als een ondoordringbare afzetting voor het vee. Decennia geleden werden deze afzettingen overal in het Maasdal gebruikt maar later vervangen door prikkeldraad. Nu komen deze Maasheggen hier (en aan de overkant in het Land van Cuijk) overal weer terug. We lopen door tot het eerste zandpad links. Rechtdoor kunt u, in 30 min., rechtstreeks terug naar Plasmolen (zie eerdere inkorting van de wandeling zoals beschreven bij etappe 5). Als u de wandelroute nog even verder meeloopt (nog ongeveer 50 min.) gaan we hier linksaf het zandpad in. We volgen dit zandpad en maken aan het einde een haakse bocht naar rechts. Zo'n 300m. verder gaan we een dijk op. Hier stoppen we nog even.

Verhaal 6: Diverse gevaren: van water tot buurman.

De dijk waar we bovenop staan is gebouwd in 2001/2002 als onderdeel van het Rivieren Deltaplan. Dit plan kwam er na de overstromingen van 1993 en 1995. Het hele gebied wat u vanaf hier ziet, zowel naar de Maas als richting stuwwal, was toen ondergelopen. Overal stond het een halve meter tot één meter onder water. Het hele gebied werd geëvacueerd. Om herhaling te voorkomen zijn, vanaf Zuid-Limburg tot aan de Betuwe, waterkerende maatregelen genomen zodat, zoals was berekend, zo'n overstroming nog maar eens in de 1250 jaar zou kunnen voorkomen. Inmiddels is onder invloed van klimaatveranderingen deze schatting bijgesteld tot eens in de 250 jaar. Statistisch gezien kan dat dus ook morgen al gebeuren.

We lopen al de hele wandeling, aan de oostelijke kant van de Maas, op Nederlands grondgebied. Eigenlijk is dit vreemd omdat, nadat Napoleon verslagen was in 1815, de Europese leiders bij het Tractaat van Wenen de Europese landsgrenzen, zoals we ze nu kennen, getekend hebben. Hierbij werden vaak rivieren of bergketens als grens gekozen. Echter, niet hier bij de Maas tussen Nederland en Duitsland. Nederland kreeg een strook van 800 Rijnlandse roeden (zo'n 3 km.) oostelijk van de Maas, zodat de Duitsers niet vanaf de oostelijke Maasoever op Nederland konden schieten.

800 Rijnlandse roeden was in die tijd precies het bereik van het geschut. Bij dit Tractaat van Wenen is ook het Koninkrijk der Nederlanden gesticht (inclusief België tot 1830, Limburg kwam terug van België naar Nederland in 1839, en zelfs inclusief Luxemburg). Luxemburg werd Nederlands als ruil tegen oude gebiedsdelen van de Oranjes in Duitsland (Nassau) en Frankrijk (Orange). Koning Willem II gaf vervolgens het bestuur over Luxemburg aan een familielid, vandaar dat de Groothertog van Luxemburg nu nog gerelateerd is aan ons koningshuis en dat Nederland en Luxemburg ook dezelfde vlag hebben.

Etappe 7: De grens tussen Mook en Middelaar.

We lopen de dijk af, rechtdoor tot een asfaltweg. De asfaltweg steken we over, een beetje omhoog en we lopen richting het water. In de bocht naar rechts staat links een stenen paaltje.

Verhaal 7: Het begin en einde van de gemeente 'Mook en Middelaar'.

Vanaf de vroege middeleeuwen zijn Mook en Middelaar verdeeld. Het dorp Mook was vanaf 1473 onderdeel van het hertogdom Kleve. Het dorp Middelaar was onderdeel van hertogdom Gelre. Mook was, als een enclave, volledig omsloten door het hertogdom Gelre. Het stenen paaltje links is een originele grenssteen die de grens aangaf tussen het middeleeuwse Kleve en Gelre. Pas door Napoleon werden Mook

en Middelaar in 1800 samengevoegd tot één gemeente. Deze grenssteen markeert als het ware het beginmoment van het samengaan van Mook en Middelaar in 1800.

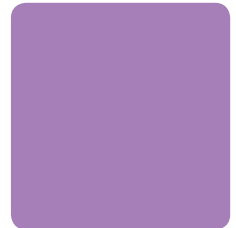
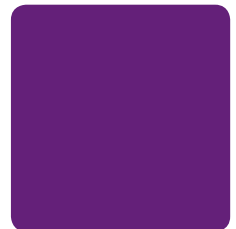
Vóór ons zien we de stuwwal, gevormd in de één na laatste ijstijd, ongeveer 150.000 jaar geleden. Tot die tijd liepen de rivieren Maas en Rijn, in een grote delta, hier meer naar het noorden, daar uitmondend in zee. Door ijsmassa's en een opgeschoven zand- en steenrug (de huidige stuwwal, in die tijd tot 200m. hoog, nu is het hoogste punt nog zo'n 80 meter) werd een barrière opgeworpen en werden de grote rivieren gedwongen naar het westen af te buigen, zoals deze nu nog lopen, met hun monding in de Noordzee. Alleen is het verrassend dat het deel van de stuwwal zoals dat hier ligt bij Plasmolen, momenteel ten zuiden van Rijn/Waal ligt en niet ten noorden. De verklaring hiervoor is, dat bij het zoeken naar een nieuwe bedding de Rijn geblokkeerd werd door het ijs en de zand- en stenenbarrière en zich een weg zocht dwars dóór de stuwwal. De plaats waar dit gebeurde staat nu bekend als de Gelderse Poort.

Etappe 8: Op weg naar huis. Volg het weggetje met de bocht mee naar rechts.

Blijf langs het water lopen tot een T-splitsing. Hier slaan we linksaf en gaan de brug over de Mookerplas over en vanaf daar rechtdoor. Nu nog 500 meter tot aan de parkeerplaats aan de Witteweg. We gaan hier, vóór het parkeerterrein, naar rechts.

(Alternatief vertrekpunt P2: Dit parkeerterrein is de tweede vertrekmogelijkheid.

Als u hier vertrekt, loopt u de auto-ingang van het terrein uit en slaat meteen linksaf). Even links met de weg mee en direct rechts een wandelpad in en een hek door. Even verder ziet u aan uw rechterhand de Mookerplas. We wandelen verder, over het langs de oever slingerende wandelpad tot aan een landpunt met een bank.

Verhaal 8: De ontstaansgeschiedenis van de Mookerplas.

Als u zo rond kijkt, lijkt dit een bosrijk gebied met een natuurlijk meer. Toch is dit slechts schijn. Meteen buiten de bomenrij om de plas, is er vlak boerenland. De Mookerplas is gegraven in de jaren '50 en '60 en is beginjaren zestig beschikbaar gekomen voor het toerisme.

De Mookerplas is plaatselijk beter bekend als de oude gebiedsnaam 'Grote Siep'. Het was vroeger deels moerasgebied en deels heide. Nu ziet u een uniek recreatiegebied met zwemstranden, twee jachthavens, een camping aan het water (achter de brug) en een prachtige ligging tegen de stuwwal.

Etappe 9: Terug naar het vertrek.

U vervolgt het oeverpad langs het water. Even verder gaat u door een hek, eerste afslag rechts en om het strand. Als u hier rechtdoor loopt komt u vanzelf terug bij de parkeerplaats P1. Als u bij het andere vertrekpunt P2 gestart bent, blijft u op het pad langs het water en volgt u de routebeschrijving verder bij etappe 1.

Plasmolen-Mook

Wandel ook mee met...

“Een duik in het verleden van de buurtschap De Biesselt...”

Een mooie wandeling op 'niveau', van 2,5 á 3 uur die ons voert langs een romantisch jachtslot naar de Biesselt, met haar sporen van een ver verleden en meeslepende verhalen uit een recentere tijd. Verder leidt de wandeling ons, via het natuurgebied de Zandberg, naar twee mysterieuze schansen uit de 17^e eeuw en via prachtige natuur terug naar ons vertrekpunt.

“De broertjes van Oranje Nassau achterna naar de Mookerheide...”

Een prachtige wandeling van 2,5 á 3,5 uur die ons voert door de indrukwekkende hellingbossen van de stuwwal met Romeinse herinneringen. Verder gaat het via het weidse Groesbeekse plateau, met de herinneringen aan tragedies uit de Tweede Wereldoorlog. Via de historieke Mookerheide, waar we stilstaan bij verhalen en overleveringen over de 80-jarige oorlog, gaan we terug naar ons vertrekpunt.

‘Wandelen met verhalen’. Van Pasen tot eind oktober organiseert de VVV-Plasmolen iedere donderdag begeleide wandelingen waarbij een ervaren gids bijzonderheden over de omgeving vertelt.

Internationale Wandelvierdaagse Nijmegen. Dit wereldberoemde evenement vindt ieder jaar plaats in de 3^e week van juli, met op donderdag de doortocht in Mook, Middelaar en Plasmolen en op vrijdag door Middelaar, Mook en Molenhoek.

BEREIKBAARHEID

▶ Indien u met de auto komt, bereikt u Plasmolen-Mook vanaf de A73, afslag Mook. De gemeente Mook en Middelaar ligt aan de N 271 tussen Venlo en Nijmegen.

▶ Molenhoek is te bereiken per trein. Vanaf station Nijmegen CS neemt u deze trein richting Venlo, deze stopt in Mook-Molenhoek, of u neemt buslijn 83 naar Molenhoek, Mook, Plasmolen en Middelaar.

COLOFON

Met dank aan
Theo van Brunshot (tekstschrijver),
Gemeente Mook en Middelaar,
Plasmolen-Mook Toerisme en Recreatie,
Natuurmonumenten

Fotografie
MUPH Make-up & Photography, Frans van
Kuppeveld, H.G.A. Mokink, Jan Boot,
Bart van der AA Natuurmonumenten,
RBT KAN, Rinie Theunissen, RGV

Grafische verzorging
MUPH Make-up & Photography

Topografische ondergrond © 2010

MUPH
make-up & photography

MUPH levert inspirerende fotoconcepten met beleving.
Wij combineren fotografie, visagie en styling op een unieke wijze
en kunnen daardoor alle opdrachten aan!
Kijk op www.MUPH.nl en informeer wat wij voor u kunnen betekenen.

Gemeente Mook en Middelaar